

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**13 Mayıs 2020
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

13 Mayıs 2020 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

— Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 61)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— “Çeşme Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi” Kapsamındaki Bazı Taşınmazların Kültür ve Turizm Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkındaki 24/1/2020 Tarihli ve 2054 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2523)

— Kayseri İli, Yeşilhisar, Yahyalı ve Develi İlçeleri Sınırları İçerisinde Bulunan Sultan Sazlığı Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2524)

— 2020 Yılı Sulama ve Tahliye Tesisleri İşletme ve Bakım Ücret Tarifelerine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 2525)

— Van İli, Edremit ve Gevaş İlçeleri Sınırları İçerisinde Bulunan Dönemeç Sazlıkları Potansiyel Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Değerlendirilmesi Sonucunda, Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2526)

— Sivas İli, Hafik İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Hafik (Büyük) Gölü Potansiyel Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Değerlendirilmesi Sonucunda, Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2527)

— Giresun İli, Yağlıdere İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Gölyanı Yaylası Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2528)

— 154 kV Bağlar RES TM-Konya Kuzey TM Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2529)

— Samsun İli, Canik İlçesi Sınırları İçerisindeki Bazı Alanların Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2530)

— Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın “Şanlıurfa Birecik Bozkırları Yaban Hayatı Geliştirme Sahası” Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2531)

— Batman-Dört Yol Ham Petrol Boru Hattının Mevcut Güzergâhının İl, İlçe ve Köy Merkezleri ile İmarlı Sahalar İçerisinde Kalan Kesimlerinin Lokal Olarak Deplase Edilmesi Zorunluluğu Doğması Nedeniyle Bazı Taşınmazların, Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2532)

— İstatistik Pozisyonlarına Bölünmüş Türk Gümrük Tarife Cetvelinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar ile İthalat Rejimi Kararına Ek Karar (Karar Sayısı: 2533)

— Başak Regülatörü ve Hidroelektrik Santralinin Yapımı Amacıyla Kastamonu İli, Cide İlçesi, Kapısuyu Köyü Sınırları İçerisinde Yer Alan Taşınmazın, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2534)

— Tatlıpınar Rüzgâr Enerji Santralinin Yapımı Amacıyla, Balıkesir İlinde Yer Alan Bazı Taşınmazların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2535)

— Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) Genel Müdürlüğü Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Usul ve Esaslar (Karar Sayısı: 2536)

— Bazı Mallara Uygulanacak Özel Tüketim Vergisi Tutarları Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2537)

— Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının Kapsadığı İllere Amasya ve Çorum İllerinin Eklenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2538)

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARLARI

— Hâkimler ve Savcılar Kuruluna Ait Kararlar

YÖNETMELİKLER

— İstanbul Okan Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Uşak Üniversitesi Göç Araştırmaları ve Siyaset Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞ

— İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (No: 2020/7)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 22/1/2020 Tarihli ve E: 2018/125, K: 2020/4 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 23/1/2020 Tarihli ve E: 2019/31, K: 2020/5 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 23/1/2020 Tarihli ve E: 2019/78, K: 2020/6 Sayılı Kararı

DANIŞTAY KARARI

— Danıştay Dokuzuncu Dairesine Ait Karar

PATATESTE HASAT BAŞLADI, FİYATLAR DÜŞÜŞE GEÇTİ

PATATESTE HASAT BAŞLADI, FİYATLAR DÜŞÜŞE GEÇTİ

Patateste hasat döneminin başlamasıyla nisan ayında yüzde 30'u aşan oranda rekor artış yaşanan patates fiyatları geri çekilmeye başladı. Fiyatlar, özellikle yoğun üretimin yapıldığı İzmir ve Adana'da hasat döneminin başlamasıyla düşüşe geçti. Tarlada 1,5-2,5 lira arasında fiyatı değişen patates raflarda ise bazı noktalarda 3 liradan tüketiciye sunuluyor. Türkiye'nin patates ihtiyacının yaklaşık yüzde 10'unu karşılayan Ödemiş ilçesinde hasat, COVID-19 tedbirleri altında devam ediyor. 110 bin dekar alanda yılda iki kez ürünün alındığı Ödemiş'te, ilk hasatta yaklaşık 180 bin ton patates üretimi bekleniyor. Ödemiş İlçe Tarım ve Orman Müdürü İbrahim Altıntaş, AA muhabirine yaptığı açıklamada, "Bu yıl rekoltemiz arttı. COVID-19 nedeniyle üretimde düşüş beklerken, tersine bugün üretime tam gaz devam ediyoruz. Patateste yüzde 20'lere varan bir üretim artışımız var" dedi. Altıntaş, bu yılın tamamında 440 bin tonluk patates hasadı öngördüklerini söyledi.

Ziraat, Migros'a ürün satan çiftçiye peşin ödeme yapacak

Ziraat Bankası ile Migros, tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin sağlanmasına katkı amacı ile 'Üretici Finansman Projesi' geliştirdi. Proje ile uygulamaya konulan sisteme göre Migros, doğrudan ürün aldığı çiftçileri Ziraat Bankası'na bildirecek. Ziraat Bankası da çiftçilerin Migros'a satışlarından doğan alacaklarını, satışın gerçekleşmesini takip eden iş günü çiftçinin hesabına aktaracak. Çiftçi-market-banka işbirliği ile Türkiye'de ilk uygulanan proje kapsamında çiftçi, satılacak ürünlerin bedelini vade beklemeden Ziraat Bankası'ndan peşin olarak alabilecek. Migros ve Ziraat Bankası'nın, tarımın geleceğine yatırım yapmak ve tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin sağlanmasına katkı amacıyla geliştirdikleri 'Üretici Finansman Sistemi'ne ilişkin protokol, Migros Ticaret İcra Kurulu Üyesi Cem Rodoslu ve Ziraat Bankası Tarım Bankacılığından Sorumlu Pazarlama Grup Başkanı Ferhat Pişmaf tarafından imzalandı. Uygulamaya konulan yeni sisteme göre Migros, doğrudan ürün aldığı çiftçileri Ziraat Bankası'na bildirecek. Banka, Migros'un vereceği bilgilere göre her çiftçi için bir kredi limiti oluşturacak. Çiftçiler ürünlerini Migros'a teslim ettiklerinde, buna ilişkin bilgiler online çalışan özel bir veri akışı sistemi ile otomatik olarak Ziraat Bankası'na da aktarılacak. Banka çok uygun bir oranla iskonto uygulayıp, çiftçilerin Migros'tan olan alacaklarını satışın gerçekleşmesini takip eden iş günü çiftçinin hesabına aktaracak. Migros, satınalma sırasında belirlediği ödeme gününde ödeme tutarını aktardığında krediler tahsil edilmiş olacak. Bu işlemler için çiftçilerden ayrıca bir teminat alınmayacak ve Migros'a sattığı ürünlerin bedeli aynı zamanda kredinin de teminatını oluşturacak. Bütün bu akış, Migros ve Ziraat Bankası arasında bu konu özelinde oluşturulan online veri akışı sistemi üzerinden otomatik olarak gerçekleşecek

Tüketici fiyatlarına olumlu yansıyacak

Ziraat Bankası Pazarlama Grup Başkanı Ferhat Pişmaf, protokolle, çiftçilere yalnızca üretim aşamasının finansmanı ile değil, aynı zamanda ürününün doğrudan pazara ulaştırılması ve alacaklarını vade beklemeden hızla tahsil ederek üretimlerine daha güçlü bir şekilde devam edebilmelerine imkan sağlayarak da destek olmayı hedeflediklerini belirtti. Pişmaf, "Çiftçi, Migros ve Ziraat Bankası üçgeninde kapalı devre bir sistem içerisinde tedarik zincirinin kısılacağını ve bunun da tüketici fiyatlarına olumlu yönde yansıyacağını düşünüyoruz" dedi. Migros Ticaret İcra Kurulu Üyesi Cem Rodoslu, Migros'un cirosunun yüzde 77'sinin tarıma dayalı olduğunu kaydederek "Tarım Kredi Kooperatifleri'nden yıllık 100 milyon TL'lik alım yapıyoruz. Bu kanalla hem büyük hem de orta ve küçük ölçekli üreticilere ulaşabiliyoruz. Bunun yanında bireysel alım yaptığımız da yaklaşık 15 bin çiftçimiz bulunuyor. Ziraat Bankası ve Migros, Türkiye'nin 81 ilinde olduğu için çiftçilerimiz hem pazarı da hem de finansmanı yanı başlarında bulmuş olacaklar. Tarladaki mahsule sahip çıkıyoruz" dedi.

İstihdamı kamu sırtladı

Türkiye’de toplam istihdam son iki yılda önemli bir büyüme göstermezken, kamu istihdamındaki artış sürüyor. Kamuda çalışan kişi sayısı, bu yılın ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 4 artarak 4 milyon 698 bin 941 kişiye yükseldi. Çalışan sayısı bir önceki çeyreğe göre ise yüzde 1,2 oranında arttı. Bu gelişme paralelinde kamunun toplam istihdam içindeki payı da bu yılın ilk çeyreğinde yüzde 17,6’ya yükseldi. Bu oran, 2017’de yüzde 12,8 seviyesindeydi. Bu yılın ilk üç aylık döneminde kadrolu ve sözleşmelilerden oluşan memur statüsünde çalışan kişi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre 136 bin 601 kişi arttı. Aynı dönemde kamuda sürekli işçi statüsünde çalışan sayısındaki artış da 49 bin 634 oldu. Kamuda çalışan kişi sayısı, 2020 ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 4 artarak 4 milyon 698 bin 941 kişi oldu. Çalışan sayısı bir önceki çeyreğe göre ise yüzde 1,2 arttı. Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından derlenen kamu istihdam durumu, fiili dolu kadroları gösteriyor. Toplam istihdam içinde kamunun payı son 3 yıldır artışını sürdürüyor. 2017’de yüzde 12.8 olan kamu payı, 2020 yılı ilk çeyreğinde yüzde 17.6’ya yükseldi.

Kamuda çalışan sayısı (Dönem: Ocak-Şubat-Mart)

Bütçe türü		2020 1. Dönem		2019 1. Dönem		Fark		
Toplam		4.698.941		4.517.082		181.859		
Kadrolu personel		2.942.904		2.891.952		50.952		
Sözleşmeli personel		455.050		369.801		85.249		
İŞÇİ	Sürekli	1.144.400		1.094.766		49.634		
	Geçici	51.080		57.044		- 5.964		
Diğer		105.507		103.519		1.988		
Toplam istihdam içinde kamunun payı (%)								
2020 (1. Dönem)		2019	2018	2017	2016	2015	2010	2007
17,6		16,5	15,1	12,8	13,1	12,8	13,4	14,5

Buna göre, 2020 ilk çeyreğinde, kadrolu ve sözleşmelilerden oluşan memur statüsünde çalışan kişi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre 136 bin 601 kişi arttı. Sürekli işçi statüsünde çalışan kişi sayısı da aynı dönemde 49 bin 634 kişi arttı. Geçici işçi sayısı ise 5 bin 964 kişi azaldı.

Kamu çalışan sayısındaki artışın büyük kısmı merkezi hükümet ve özel bütçeli kuruluşlar-düzenleyici kuruluşlardan geldi. Yerel yönetimlerde çalışan sayısı artışı sınırlı oldu. İl özel idareleri, birlikleri ve belediyelerden oluşan yerel yönetimlerde toplam çalışan sayısı 22 bin 727 kişi artarak

707 bin 897 kişi oldu. Yerel yönetimlerin sürekli işçi sayısı 32 bin 215 kişi arttı. Geçici işçi sayısı ise 6 bin 404 kişi azaldı.

Yerel yönetimler içinde belediyeler ve belediye iktisadi teşekküllerinden oluşan belediye kısmında, kadrolu memur kadrosunda çalışan kişi sayısı 4 bin 635 kişi azaldı. Kadrolu işçi sayısı 33 bin 631 kişi artarken, geçici işçi sayısı 6 bin 563 kişi azaldı. Belediyelerde işçi ve memurdan oluşan toplam personel sayısı 23 bin 735 kişi arttı.

Toplam istihdam içinde kamunun payı artıyor

Bu arada, 2020 ilk döneminde toplam istihdam içinde kamu istihdamının payı yüzde 17,6 oldu. 2007’de yüzde 14 dolayında olan kamu istihdamı payı yüzde 12.8’li seviyelere kadar gerilemişti. Ancak özellikle 2018 ve 2019’du yüksek sayılarda yapılan kamu işe almalarıyla oran yüzde 17,6’nın üzerine ıktı. Bu 2007’den bu yana en yüksek oran olarak gerçekleşti.

Takibe düşen borçta görece iyileşme

Takibe düşen kredi tutarı martta 173.5 milyar dolara geriledi. Düşüşte koronavirüs etkisiyle BDDK'nın kredileri takibe atma süresini 90 gün uzatması ile kredilerde yeniden yapılandırmalar etkili oldu.

Koronavirüs salgını etkisinin ağırlaştığı martta sektörlerin takibe düşen alacak oranlarında görece iyileşme yaşandı. Türkiye Bankalar Birliği (TBB) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre bireysel kredi kartları ile inşaat sektöründe takibe düşen kredi oranı yükselirken, küçük ve orta ölçekli işletmelerin oranlarında ise düşüş gözlemlendi.

TBB verilerine göre, martta tasfiye olacak alacaklar 173 milyar 462 milyon 333 bin liraya çıktı. Şubatta bu rakam 172 milyar 907 milyon 258 bin lira idi. En yüksek tasfiye olacak alacak oranına sahip deri sektöründe tasfiye olunacak kredi miktarı 667 milyon 910 bin lira olurken, artışıyla dikkat çeken inşaat tasfiye olunacak alacak tutar 29 milyar 580 milyon 583 bin lira oldu.

TBB verilerine göre, takibe düşen kredide en yüksek oran deri sektöründe. Bu sektörde brüt kredilerin yüzde 13,14'ü takipte. Sektörde şubat ayında tasfiye olacak kredi oranı yüzde 13,85 idi. Oranda yüzde 5 iyileşme yaşanmış. Ancak halen daha BDDK'ya göre Mart 2020'de yüzde 4,96 olan genel ortalamanın çok üstünde. İkincilik eğitim sektöründe yüzde 11 olan tasfiye olacak alacak oranı şubatta yüzde 11,28 idi. Görece bir düşüş bu sektörde de yaşandı. Eğitim sektöründe tasfiye olunacak kredi miktarı 1 milyar 369 milyon 583 bin lira.

İnşaatta oran artmaya devam ediyor

İnşaat hala kritik noktada bulunuyor. İnşaat sektöründe tasfiye olunacak alacak oranı yüzde 10,97. Şubatta bu oran yüzde 10,81 idi. Bir ayda yüzde 1,5 artış göstermiş. Sektörler arasında sadece inşaat artışı yaşandı. Diğer sektörler ortalamanın üstünde bile olsalar martta şubata göre

bir nebze de olsun oranda düşüş yaşadı. Tekstil sektöründe konfeksiyon sanayi ana gruptan daha yüksek bir tasfiye olunacak kredi oranına sahip. Konfeksiyonda oran yüzde 9,81. Tekstil sektöründe yüzde 5,35, tekstil sanayinde yüzde 4,15 ve deri giyim ile kürk işlemede ise yüzde 4,30 seviyesinde. İşçi çalıştıran özel kişilerin tasfiye olunacak kredi oranı yüzde 9,43. Enerji üretmeyen madenlerde yüzde 8,78, turizmde yani oteller ve restoranlarda ise yüzde 8,71 seviyesinde.

Kredi kartında da martta yükseliş var

Kredi kartı da inşaat gibi alarm veriyor. Bireysel tüm kredilerde tasfiye olacak alacak oranları şubata göre gerilerken kredi kartında artış gösterdi. Zaten kredi kartlarında tasfiye olacak alacak oranı diğer kredilere göre daha yüksek. Martta yüzde 6,50'ye çıkan oran şubata göre yüzde 3 artış gösterdi. Bu tüketicilerin borçları için sıkıntı olduğunu ortaya koyuyor. Kredi kartlarında tasfiye olunacak miktar martta 8 milyar 78 milyon 956 bin lira. Bu miktar şubatta 8 milyar 52 milyon 366 bin lira idi.

'Krediler tabana yayılmalı, sicil affı gelmeli'

Salgının ekonomik tahribatının etkilerini azaltmak için birçok yeni düzenleme ve destek paketi yürürlüğe alınırken, KOBİ'lerden yeni talepler de geliyor. İşletmeler kredilerin tabana yayılmasını ve sicil affı getirilmesini istiyor. OSTİM Sanayici ve İş İnsanları Derneği (OSİAD) Başkanı Süleyman Ekinci, bankaların kredi verirken mali yapısı güçlü firmaları tercih ettiğini belirterek, "Böylece para belli işletmelerde yoğunlaşıyor. Bankalar kredi dağıtmış oluyor ancak gerçekte kredi tabana yayılmıyor" dedi. Ekinci, yeni tip koronavirüs (KOVİD-19) nedeniyle ülkenin önde gelen sanayi bölgelerinden OSTİM'de üretimin yarı yarıya düştüğünü, bunun da KOBİ'lerin finansman ihtiyacını artırdığını vurguladı.

KOBİ'lerin bu süreçte finansmana erişim sorunlarının arttığına işaret eden Ekinci, işletmelerin, bankalara ulaşmada sıkıntı yaşadığını dile getirdiğini aktardı. Ekinci, bankaların kredi kotasını doldururken mali yapısı düzgün firmaları tercih ettiğini savunarak, "Krediye asıl ihtiyacı olan firmaların talepleri karşılanmıyor. Bankalar cezadan kaçınmak için hiçbir risk barındırmayan, nakit akışı düzgün, mali yapısı güçlü firmaları tercih ediyor, ellerindeki parayı tahsil kabiliyeti yüksek firmalara veriyorlar. Bankalar kredi dağıtıyor ancak gerçekte kredi tabana yayılmıyor, reel ekonomiye dönmüyor, piyasa hareketlenmiyor" diye konuştu.

"Sicili bozulanlar krediye en çok ihtiyaç duyan kesim"

Kelkit Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Servet Daltaban da bu süreçte en büyük sıkıntıyı sicil sıkıntısı olan iş insanlarının yaşadığını söyledi. Sicil sıkıntısı olanların kredi almak için başvurdukları bankaların kapısından eli boş döndüğünü ifade eden Ekinci, "Son sicil affı 2017 yılı başında çıkarılmıştı. Ancak 2018'in üçüncü çeyreğinde kur artışı ile yaşanan ekonomik krizde birçok işletme kredi ödemelerini yapamamış, takibe düşmüş ve sicili bozulmuştu. Bu büyük kriz sonrası 2019 yılı toparlanma yılı oldu. Ama bu salgın krizi; dengeleri tekrar değiştirdi" açıklamasını yaptı.

Bu süreçte krediye ve desteğe en çok ihtiyacı olanların, daha önceden sicili bozulmuş tacir ve esnaflar olduğunu ifade eden Daltaban, "Ancak bu kesim hiçbir krediden faydalanamıyor. Kriz mağduru olmuş, düşmüş, batmış, yeniden tutunmaya çalışan işletmeler, maalesef çok zor durumda" dedi. Daha önce kredi kartı ödemesi gecikmiş, çeki yazılmış, protestolu senedi bulunan ve bankalarda düşük puana sahip işletmelerin de, aynı durumda olduğunu söyleyen Daltaban, "Finansmana erişim sıkıntısı yaşanan büyük bir kesim bulunuyor. Piyasada birçok işletmenin kurtuluşu şu an sicil affına bağlı hale geldi. 2020 yılı için en kısa sürede iş dünyası olarak sicil affının çıkarılmasını bekliyoruz" diye konuştu.

Türkiye salgın sonrası dönemin yıldızı olacak'

Uluslararası danışmanlık şirketi Kearney, "Türkiye'yi Geleceğin Küresel Değer Zincirlerinde Konumlandırmak" adlı raporunda, Türkiye'nin COVID-19 sonrası değişimlerden en çok fayda sağlayacak ülkelerin başında geldiğini belirtti. İyimser ve muhafazakar olmak üzere iki senaryonun yer aldığı raporda salgın sonrasında 10 ila 16 milyar dolar ihracat artışı olacağı vurgulandı.

Salgının etkisiyle tedarik zincirlerinin kısılacağını ve Avrupa ülkelerinin yakın yerlerde üretim yaptırmayı tercih edeceği öngören Kearney, bu eğilimin Türkiye'nin yıldızının parlamasına yol açacağını ifade etti. Kearney'in dikkat çektiği bir başka eğilim, COVID-19 sonrasında tedarikçi sayısının artacak olması. Kearney Türkiye Direktörü Onur Okutur, Amerika, Avrupa ve Ortadoğu ülkelerinin riski azaltmak için Çin'e tedarikçi sayısını çeşitlendireceğini belirterek, bu eğilimin de Türkiye'ye avantaj sağlayacağı yorumunu yaptı. Onur Okutur, "Çok kaynaktan tedarik eğiliminin arkasında, salgının küresel tedarik zincirinde aksamalara yol açması ve küçük üreticilerin düşük fiyatlarda üretim yaparak ölçek ekonomisini zayıflatması yatıyor" dedi.

İyimser senaryoda 16 milyar dolar ihracat artışı

Kearney, iyimser senaryo altında Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) ve İngiltere'ye ihracatının 2021'de yıllık bazda 8.8, Amerika'ya 4.1, Ortadoğu'ya ise 2.9 milyar dolar artacağı öngörüsünde bulundu. İyimser senaryoya göre Türkiye'nin toplam ihracatı yıllık bazda 16 milyar dolar artış gösterecek.

Kearney, muhafazakar senaryoda ise Türkiye'nin toplam ihracatının COVID-19 sonrası dönemde Çin'den pazar payı alarak 10 milyar dolar artış göstermesini bekliyor. Buna göre, Türkiye'nin Amerika'ya ihracatının yıllık bazda 3 milyar dolar, AB ve İngiltere'ye 5.4 milyar dolar, Ortadoğu'ya ise 1.9 milyar dolar artacağı öngörülüyor.

Ticaret eskisi gibi olmayacak alıştığımız rutinler değişecek

“Normalleşmeyle birlikte ekonomide çarkların yeniden dönmeye başlaması ve toplumsal güvenin tesisi için düşük gelir gruplarına doğrudan gelir desteği gerekecek. Mali piyasalarda dalgalanmaların azalması bir ön koşul olarak görülmeli. Sektörel ve coğrafi bazda normalleşme sürecine geçiş planlaması gerekecek.”

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Covid-19 salgını ile mücadele sürecinde TOBB olarak neler yaptıklarını, dünya ekonomisinde nelerin değişeceğini ve dayanışma ruhunun önemini değerlendirdi. Hisarcıklıoğlu'nun yorumları şöyle:

“Son yüzyılın en büyük felaketlerinde biri olarak tanımlanan Covid-19 salgınıyla karşı karşıyayız. İki dünya savaşından sonraki dünyanın karşı karşıya kaldığı en büyük kriz olabilir. Yeryüzündeki bütün insanları tehdit ediyor. Herkes tedirgin ve yarına nasıl bir günde uyanacağı endişesinde. Modern çağda ilk kez bir salgın, zengin-fakir, gelişmiş-gelişen ekonomi ayırımı yapmadan herkesi vurdu. Şimdiye kadar yaşanan hiçbir küresel krizde ekonomik ve sosyal bakımdan tüm dünya böylesine felç olmadı. Ekonomilerin, ülkelerin, toplumların eski normale dönmesi yıllar sürecek.

Bizim TOBB olarak bu dönemde benimsediğimiz ana fikir yaşatmaktır. Yani firmalarımızı, girişimcilerimizi, çalışanlarımızı, üretim ve ticaret kapasitemizi hayatta tutmak. Böylece bu süreç geride kaldığında, yeniden ve hızla ayağa kalkabilmektir. Bu kapsamda salgının ülkemizde ortaya çıktığı ilk andan itibaren Odalarımız, Borsalarımız ve Sektör Meclislerimizle istişare içinde olduk. Bu sayede sahadan hızlı bir şekilde aldığımız bilgileri tasnif ederek 70 maddelik bir öneri seti hazırladık ve hükümete sunduk. Firmalar üzerindeki yüklerin hafifletilmesi, işletme sermayesi desteği sağlanması, piyasadaki nakit akışının korunması, özellikle çek ödemelerine yönelik tedbir alınması, insanlara ve en başta da işini kaybedenlere gelir desteği verilmesi ilk etapta öncelik olmalı dedik. Bunların önemli bir kısmı hayata geçti. Çeşitli sektörlerdeki vergi ve SGK ödemeleri ertelendi. İstihdam maliyetlerini düşürmek üzere kısa çalışama ödeneğinin kapsamı genişletildi, daha hızlı işler hale getirildi. Firmalarımıza yönelik çeşitli kredi paketleri başlatıldı.

Salgın konusunda, hükümetimiz bir yandan ekonomiyi canlı tutacak önlem paketlerini hazırlayıp uygularken, sağlık alanında da önemli tedbirler gerçekleştirdi. Bu süreçte sağlık sektörümüz ve en başta da sağlık sektörü çalışanları müthiş bir performans sergiledi. Hepsine teşekkür ve takdirlerimi sunuyorum. Normalleşme sürecini de iyi planlanmış bir şekilde yürüttüğümüz takdirde, bu süreci en az hasarla atlatacağımıza inanıyorum.

Neler değişecek?

Biz de TOBB olarak ekonomideki destek paketlerine katkı sağladığımız gibi, şimdi de normalleşme sürecinin planlanmasına da katkı sağlıyor ve bu konuda analizler, araştırmalar yapıyoruz. Üyesi olduğumuz bütün uluslararası iş örgütleri ile sürekli iletişim ve istişare içindeyiz. Zira Covid-19 hayatımızın örgütlenme biçiminde, iş hayatında ve iş yapma şekillerinde kapsamlı bir değişiklik getirecek. Normalleşmeyle birlikte ekonomide çarkların yeniden dönmeye başlaması ve toplumsal güvenin tesisi için düşük gelir gruplarına doğrudan gelir desteği gerekecek. Mali piyasalarda dalgalanmaların azalmasını bir ön koşul olarak görmek gerekir. Sektörel ve coğrafi bazda normalleşme sürecine geçiş planlaması gerekecek. Ticaret de eskisi gibi olmayacak, alıştığımız rutinler değişecek;

Covid-19 döneminde e-ticaretin toplam perakende içindeki payı hızla yükseldi. Normalleşme döneminde de bu eğilim hız kesmeden devam edecek. İnternette alışveriş yapmaya başlayan tüketici için e-ticaret bir alışkanlık haline gelecek. Bu nedenle işletmelerin ürün ve hizmetlerini dijital ortama taşımak için bir strateji geliştirmeleri gerekiyor.

Şirketler tedarik zincirlerini kısaltıp ve dijitalleşmeye yönelecek.

Sabit ofislerin ve büyük binaların önemi azalırken, video konferansların önemi artacak, bazı insanlar evlerinden çalışmaya devam edecek.

Uzaktan eğitime geçiş beklenenden daha çabuk olacak. Öğretim kurumlarımız bu dönemde kurdukları uzaktan eğitim altyapısını normalleşme sonrasında da kullanmaya devam edecek.

Esnek çalışma, uzaktan çalışma, istisna değil bir nevi norm olacak. İş yerleri seyahat yerine, video konferansa ağırlık verecek.

Harcama ve tasarruf alışkanlıkları değişeceğinden artık firmalarımız için yatırım harcamalarında daha dikkatli ve tedbirli hareket etmek gerekecek. Evden çalışma, kısmi zamanlı çalışma, akıllı otomasyon teknolojileri ve e-ticaret öne çıkacak. Dolayısıyla kamu ve özel sektör için dijitalleşmenin hızlanması gerekecek.

Ürünlerinin hikayeleri olan şirketler bu şarılı olacak.

Dijital teknolojilere erişim kolay ama, oru ganizasyonunu bu teknolojilere adapte edebilen şirketler öne geçecek.

Üretim zincirinin devamlılığını sağlamak üzere, 'insansız karanlık fabrika' sisteminin yaygınlaşması, üretim sürecine otonom araçların dahil edilmesi, tedarik zincirinin teknolojiyle takip ve yönetimi hız kazanacak.

Global tedarik zincirleri yerele geri dönecek. Artık ürünü Çin'de yaptırmak yerine satılacağı pazara yakın yerlerde üretmek esas olacak. Bu sayede üç boyutlu yazıcılar ve katmanlı üretim önem kazanacak. Bu sistemde bir üründen çok yapıp ölçek ekonomisi sağlamak değil, esnek ve atik olmak, tasarım ve pazarlamayla öne çıkmak rekabet avantajı sağlayacak.

Tüm sektörlerde hijyen standartları yeniden ele alınacak. Hijyenin kaygılarıyla seyahat etmek eskisinden çok zaman alacak ve daha pahalı olacak. Bu da uluslararası iş ilişkilerinin gelişmesini yavaşlatacak. Dijital araçlarla yeni iş yapma biçimleri öne çıkacak. Ancak aşı bulunana kadar mevcut ilişkileri güçlü olanlar avantaj kazanacak.

Öte yandan Çin'in özellikle Avrupa'da bırakacağı boşluğu dolduracak üretim altyapısı gerekecek. Bunun için mevcut üretim kapasitesinin analizine ve hangi sektörlerin/firmaların buraya yönlendirilebileceğinin belirlenmesine ihtiyaç var. Mevcut ve yeni küresel tedarik zincirlerine entegrasyon için firmalarımızın ihtiyaçları belirlenecek. Yüksek teknoloji ürün üretimine geçiş yapabilecek kapasiteye sahip Kobi'ler ve yeni arayış içinde olan, yeniliğe açık girişimciler aranacak. Sonrasında yeni tedarik ağları kapsamında belirlenecek yeni üretim eksenlerinin ve teşvik edilmesi gerekecek."

Son dakika... ABD'den flaş rapor: Türkiye'nin eksikliği hissediliyor

Ankara'nın Rusya'dan S-400 satın almasının ardından ABD'nin Türkiye'yi F-35 programından çıkarmasının olumsuz etkisini gözler önüne seren bir rapor hazırlandı. Raporda, "Eğer Türkiye'ye alternatif bulunmazsa takvimin gerisinde kalınacak" denildi.

ABD Kongresi'ne gerçek verilerden oluşan bilgileri ve istatistikleri derleyerek hazırlayan Hükümet Sorumluluk Ofisi, geçen yıl yaşanan F-35 krizinin faturasını çıkardı. ABD merkezli medya kuruluşu Bloomberg'in ele geçirdiği raporda, Lockheed Martin'in F-35 programında Türkiye'nin eksikliğini hissedildiği belirtildi.

Geçen yıl Türkiye'nin Rusya'dan S-400 savunma sistemini satın almasının ardından ABD yönetimi Türkiye'yi F-35 programından çıkarma kararı almıştı. Türkiye'nin ürettiği kritik parçalar yerine alternatif ülkelerden teklif alan programın, Türkiye'nin eksikliğini hissettiği ortaya çıktı.

428 milyar dolarlık F-35 programı hakkında hazırlanan raporda, üretim maliyetinin arttığı ve araç başına harcamanın düşürülmeye çalışıldığı gibi detaylar yer aldı. Raporu hazırlayan yetkililer, "Henüz daha fazla yapılması gereken şey var. Eğer üretim sürecindeki eksiklikler giderilmezse bu program test takvimini kaçırma riskiyle karşı karşıya" ifadesini kullandı.

15 KİLİT PARÇA ÜRETİLMİYOR

Hazırlanan raporda, üretilen araçların güvenilirliğinin hedefin altında kaldığı ve Pratt&Whitney üretimi motorların kalitesinin artırılması ve diğer parçalarda yaşanan sorunların altı çizildi.

Hazırlanan raporda, Türkiye'nin F-35 programından çıkarılmasının negatif etkisi de gözler önüne serildi. Raporda, "Türk şirketlerin ürettiği 1000 parçanın yerine alternatif üretici bulunmazsa üretimde riskle karşı karşıya kalınacak. Program parçaları üretecek yeni kaynaklar belirledi fakat çok büyük öneme sahip olan 15 kilit parçanın üretimi henüz istenilen üretim hızında yapılmıyor" ifadesi yer aldı.

PENTAGON'DAN JET YANIT

Hükümet Sorumluluk Ofisi'ne konuşan ABD'li bir yetkilinin Türkiye'nin bazı parçaları kontrat gereği 2022'de göndereceğini söylerken, bu sayede hava araçlarının dağıtımı ve yeni tedarikçilerle anlaşılmasının ekstra maliyetinden kurtulacağını dile getirdi.

Raporda, "Bu yeni tedarikçiler gelecek yıla kadar istenilen üretim hızında çalışmayacak kabaca bunların yüzde 10'u F-35 programına yeni. Bazı tedarikçiler 2019'da taleplere yetişmekte zorlandı ve programda malzeme ve ekipmanların geç gönderilmesi sorunu yaşandı. Temmuz 2018 ile Haziran 2019 arasındaki parça eksiği 875'ten 8 binlere çıktı" denildi.

Pentagon, F-35 programının tam iş birliği ve sorunsuz çalıştığını açıklayarak, "Bu raporda bir sürpriz yok, bunları biliyoruz" yorumu yapıldı. F-35 programı kapsamında şu ana kadar ABD ve müttefiklerine 520 F-35 teslim edildi. Şu anki verilere göre 3.200 araç teslim edilmesi bekleniyor.

Karanlık zihniyetle karşı karşıyayız

Böyle bir dönemde dahi darbe çığırtkanlığı yapan, sağıltaki ve diplomasideki başarıları gölgelemeye çalışan karanlık bir zihniyetle karşı karşıya olduklarını dile getiren Erdoğan, “Meydanı bu faşist zihniyete bırakmayız” dedi

Cumhurbaşkanı [Recep Tayyip Erdoğan](#), video konferans yöntemiyle yapılan [AK Parti](#) Merkez Yürütme Kurulu (MYK) toplantısında yaptığı konuşmada, Türkiye'nin koronavirüsle mücadeleyi başarıyla sürdürdüğünü dile getirdi. Pek çok ülkenin çaresiz kaldığı bir dönemde Türkiye'nin, sağlık altyapısının ve sosyal güvenlik sisteminin gücü sayesinde pozitif bir ayrışma gösterdiğini belirten Erdoğan, şöyle devam etti:

ARZU ETMEDİK SAHNELER GÖRSEK DE: Salgınla mücadelenin başarısına paralel olarak aldığımız tedbirleri her hafta kabine toplantımızda gözden geçiriyoruz. İnsanlarımızın hayatlarını kolaylaştıracak adımları, önümüzdeki tabloya uygun şekilde yeni normalleşme programımıza özellikle bu çerçevede atıyoruz. Geçtiğimiz hafta bu çerçevede ilk kararları almıştık. Bunlar arasında yer alan kimi işletmelerin faaliyetlerine izin verilmesiyle ilgili uygulama dün başladı. Her ne kadar bazı yerlerde yine arzu etmedik sahnelere rastlasak da genel olarak halkımızın belirlenen kurallara riayet ederek, işinin başına geçtiğini, alışverişini yaptığını gördük.”

HALKIMIZI HAZIRLAMALIYIZ: Uzunca bir süre maske kullanımı, fiziki mesafeye riayet, temizlik, zorunlu olmadıkça dışarı çıkmama, kalabalıklardan uzak durma ilkelerine uyarak yaşama mecburiyetindeyiz. Türkiye olarak salgını bitirsek bile dünyada kökü kazınmadığı müddetçe sürekli teyakkuz halinde bulunmayı sürdürmemiz şarttır. AK Parti olarak bu gerçeği halkımıza anlatmalı, halkımızı psikolojik ve fiili olarak bu döneme hazırlamalıyız.

SİNSİ AYAK OYUNLARI: Ülke olarak salgından terörle mücadeleye, sınır ötesi harekâttan ekonomik saldırılara kadar çok cephede mücadele ederken maalesef muhalefetin sinsî ayak oyunları ile da uğraşıyoruz. Böyle bir dönemde dahi darbe çıkırtkanlığından, sağıktaki ve diplomasideki başarılarımızı gölgelemeye çalışmaya kadar her yola başvuran karanlık zihniyetle karşı karşıyayız. CHP'nin başını çektiğı, gazete ve TV'lerden, sosyal medyaya kadar azımsanamayacak da alıcısı olan bu kesimin hamlelerini boşa çıkarmak Cumhur İttifakı ve AK Parti olarak bizim görevimizdir.

MEYDANI BIRAKMAYACAĞIZ: Meydanı sırf bize zarar vermek için ülkesine ve milletine zarar vermeyi göze alabilecek kadar bu faşist zihniyete bırakmayacağız. Bunların cüreti sırtlarını her türlü kirli ve sinsî senaryoya balıklama atlayan bir kesime dayamış olmalarından geliyor. Her yalan ve iftirayı anında cevaplamanın yanında kendi davamızı, icraatlarımızı, vizyonumuzu sürekli anlatarak bu kesimi en azından ortada bir yere getirmeliyiz.

'Zihinler de salgın sonrası yapılacak'

Salgın döneminde yaşananlar sağık alanında yaptıklarımızın önemini ve iftiraların ne kadar boş olduğunu göstermiştir. Ülkemizi nereden nereye getirdiğimizi ve nereye götürmek istediğimizi bıkmadan anlatmayı sürdürmeliyiz... Küresel, siyasi ve ekonomik ilişkiler değil zihinler de salgın sonrası yapılacak. AK Parti olarak kendimizi dünyadaki bu yeni döneme süratle hazırlamalı, milletimizin karşısına donanımlı şekilde çıkmalıyız. Belki birkaç ay, belki birkaç yıl sonra başlayacak dönüşüm sürecini en iyi şekilde karşılamalıyız. Tarihi fırsatı değerlendirme konusunda sizlere önemli görev düşüyor.

En anlamlı desteğe teşekkür

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Milli Dayanışma Kampanyası'na yüzüğünü göndererek katkı veren Mukadder Öksüz isimli vatandaşla telefonda görüştü. Erdoğan, Twitter'dan görüşmeye dair yaptığı paylaşımında Öksüz'e teşekkür etti. Erdoğan görüşmede, "Cumhurbaşkanına yüzük gönderiyorsun, mektup gönderiyorsun, bunun karşılığında seni telefonla aramayayım mı? Sizin bu kadirşinaslığınızı bizim de unutmamız mümkün değil" dedi. Öksüz, Erdoğan'a gönderdiği mektupta, "Bizler 15 Temmuz'da vatanımız için nasıl bir ve beraber olduysak bugün de hastalık sebebiyle mağdur olan kardeşlerimizin yanında bir ve beraber olmalıyız. Maddi varlığım olarak bir tek yüzüğüm var. Onu da çorbada benim de tuzum olsun diyerek bu hayır kampanyasına gönderiyorum" demişti. | AA

Sırrı Süreyya Önder, AKP ile yeni çözüm sürecini görüşmüş!

13.05.2020 09:04

İYİ Parti'ye yönelik iddiaları ile gündeme gelen HDP eski milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in bir süredir aralarında bazı mevcut milletvekillerinin de yer aldığı AKP'liler ile görüştüğü ve yeni çözüm süreci için nabız yokladığı kaydedildi.

Fatih ERGİN - YENİÇAĞ - Özel Haber

İYİ Parti'nin HDP'ye yönelik eleştirilerine karşı, "İYİ Parti bize aracı gönderdi" iddiasıyla gündem olan HDP'li Sırrı Süreyya Önder'in yeniden çözüm süreci için AKP'de "aracı" aradığı ortaya çıktı.

Önder'in bir süredir çözüm süreci benzeri yeni bir sürece sıcak bakan ve aralarında bazı mevcut milletvekillerinin de bulunduğu AKP'li isimlerle bir araya geldiği ve ikinci çözüm süreci için nabız yokladığı öğrenildi.

Önder'in AKP'liler ile temaları sırasında, kendisinin ve HDP yönetiminin yeni bir çözüm sürecinin öncekinde olduğu gibi ancak AK Parti iktidarında gerçekleşebileceğinin bilincinde olduğunu belirttiği kaydedildi.

Edinilen bilgilere göre, temalarında yeni çözüm sürecinin Cumhur İttifakı'nın ortağı MHP'yi ürkütmeden gerçekleşebileceğini öne sürdüğü öğrenilen Sırrı Süreyya Önder'in, "Böyle bir durumda HDP Cumhur İttifakı'nın dışarıdan destekçisi olmuş olur." dediği de ifade edildi.

Ali Babacan, Abdullah Gül'le ilgili herkesin merak ettiği soruyu cevapladı

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan, Abdullah Gül'le ilgili "Gül partinin neresinde?" şeklinde yöneltilen soruya, "Gül ile ilişkimiz istişari ilişki" ifadeleriyle yanıt verdi.

AKP'nin kurucuları arasında yer alan ve uzun yıllar Ekonomi Bakanı olarak hizmet eden Ali Babacan, lideri olduğu DEVA Partisi ve gündeme ilişkin çarpıcı açıklamalarda bulundu.

BBC Türkçe'ye konuşan Babacan'ın ifadeleri şöyle:

"GÜL İLE İLİŞKİMİZ İSTİŞARİ İLİŞKİ"

Abdullah Gül ile parti kuruluş sürecinde kurucu listesi konusunda anlaşmazlık olduğu kırılganlık olduğu haberler yansıdı... Sayın Gül, bu hareketin neresinde?

Abdullah bey, benim siyasete girmeme vesile olan kişi.

Çok uzun yıllar, yakın çalıştık. Ve yeni bir siyasi hareket başlatmanın gerekliliği konusunda kendisiyle beraber çok istişareler yaptık.

Kendisi böyle bir hareket olursa destekleyeceğini de söyledi. Parti kuruluşundan hemen önce de desteğini kamuoyuna açıkladı.

Ancak kendisi Cumhurbaşkanlığı'ndan ayrılırken, artık aktif siyaset yapmayacağını da açıklamıştı. Bizim kendisiyle olan ilişkimiz, istişari bir ilişki.

Ara ara bazı konuları istişare ediyoruz ama bizim partimizin yetkili organları var, partinin karar mekanizması var ve şeffaf, açık bir yapı var.

Bizim şöyle bir anlayışımız yok: 'Bazı arkadaşlarımız şu kişiye yakın, bazı arkadaşlarımız şunun ekibi...' Böyle bir anlayışımız yok, siyasi partiler açısından yanlıştır.

Yani biz kişilere yakınlık uzaklıkla ilgili bir değerlendirme yapmıyoruz insanlar hakkında.

Bizim değerlerimize ilkelerimize yakınlar mı? Bizim için gruplaşma varsa tek bir gruplaşma var o da ilke ve değerler etrafında gruplaşma olur.

'Yeni siyasi harekete ihtiyaç tablosunu gördük'

"BAZI ANKETLERİN SONUÇLARI YANILTMASIN"

Biz parti kuruluşundan önce böyle bir tablo gördük. Bu tablo bize şunu söyledi: Yeni bir siyasi harekete ihtiyaç var.

Özellikle kararsızların, hiçbiri diyenlerin yüzdesi çok arttı. Virüs salgınından sonra yüz yüze ölçüm yapılamıyor, telefonla yapılıyor.

Telefonla yapılan anketlerin de sorunu var. İnsanlar telefonla konuşurken gerçek kanaatlerini söyleme konusunda çekingenler.

Muhtemelen telefonla yapılan anketlerde iktidarı daha fazla destekleme yönünde bir eğilim ortaya çıkabilir. Muhalefeti destekliyorum demekten korkanlar var.

Ama virüs salgını öncesinde yapılan güvenilir anketlerde, Türkiye'nine en büyük partisi kararsızlar partisiydi. Yüzde 36-37'lerde çıkıyordu.

Mevcut siyasi sistemi topyekün reddeden, büyük bir kitle var Türkiye'de... Özellikle gençlerde.

Yani mevcut siyasetten hiçbir şey görmek istemiyorlar, yepyeni şeyler görmek istiyorlar.

Bütün bunları biz gördük. Kendimiz de araştırmalar yaptırarak, toplumu iyi anlamaya çalıştık, onun üzerine bu çalışmaya başladık. Yoksa talep yoksa ihtiyaç yoksa niye böyle bir çalışmayı yapalım.

"KARŞILIKSIZ PARA BASIP 'TÜRKİYE SALDIRI ALTINDA' DEMEK HEDEF ŞAŞIRTMA"

Yaptığımız genel bir değerlendirmeden sonra gelelim asıl sorunuza: Türkiye hem dış borçlarını gününde ve tam ödemek zorunda, hem de cari açık kadar ilave kaynak bulmak zorunda.

Üstelik bir de Merkez Bankası para basmaya başladığı için TL üretmeye başladığı için, MB'nin ürettiği TL'nin karşılığı döviz rezervine ihtiyacı var ki o basılan para karşılıksız para olmasın.

Şu ana kadar karşılıksız para bastılar. Bu da TL'nin değerinin kaybolmasına neden oldu: Bu iki kere iki dördtür iktisat biliminde.

Karşılıksız para basarsanız paranın değeri düşer. Paranın değerini düşürüp, sonra da vay şuradan saldırdılar buradan saldırdılar, Türkiye saldırı altında taarruz altında diyorlar.

Bu açıkçası hedef şaşırtma. Merkez Bankası'nın rezervini eritin rezervin gerektiği noktada kaynağı da bulamayın...

Ali Ekber YILDIRIM

13 Mayıs 2020

Limonda ihracat yasağının cezası üreticiye kesilmesin

Türkiye koronavirüs sürecinde tarım ürünleri ihracatına önemli bir kısıtlama getirmedir. Bugüne kadar sadece 3 üründe ihracat kısıtlaması uygulandı. İlk olarak 7 Ocak 2020’de henüz koronavirüs vakası görülmeden yaklaşık 2 ay önce soğan ve patates ihracatı ön izne bağlandı. İlk vakanın çıkmasından yaklaşık bir ay sonra ise limon ihracatına bir kısıtlama getirildi.

Patates ve soğanda ihracat yasaklanırken, ithalat devam etti. Hasat öncesi yapılan ithalat üreticiye zarar verdi. Soğan ihracatındaki kısıtlama 29 Nisan itibariyle kaldırıldı. İhracatçılara en fazla 250 ton ihracat yapma izni verileceği açıklandı. Fakat başvuru yapan her ihracatçıya 106 ton ihracat izni verildi.

Limon ihracatına yönelik kısıtlama, 7 Nisan 2020 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Ticaret Bakanlığı tebliği ile resmileşti. Tebliğ ile limon ihracatı Tarım ve Orman Bakanlığı’nın ön iznine bağlandı.

Koronavirüsün küresel bir salgına dönüşmesi ile birlikte pek çok ülkede limon başta olmak üzere C vitamini içeren birçok ürüne yoğun talep oldu. Koronavirüse karşı koruyucu olduğu iddia edilince limon, en çok talep edilen ürün oldu.

Tespitlerde yanlışlık var

Tarım ve Orman Bakanlığı limon miktarını, iç piyasanın ihtiyacı ile ilgili bir çalışma yaptı. Bu çalışmadan sonra, üreticinin elindeki ve depolardaki limon miktarının yeni hasat dönemine kadar iç tüketime ancak yeteceği belirtilerek ihracata yasak getirildi. Ancak, gelişmeler gösteriyor ki, bakanlığın yaptığı tespitlerde bir yanlışlık var. Üreticinin elinde, depolarda ihtiyaçtan daha fazla limon var. Restoranların, otellerin kapalı olması, turizmin tamamen devre dışı kalması, yaklaşık 50 milyon turistin gelmeyeceği hesaba katılmamış.

Bu nedenle elinde limon olan ve satamadığı için zarar eden üretici haklı olarak tepki gösteriyor. Üreticilerin iddiası, Ağustos ayına kadar Türkiye'nin ihtiyacını karşılayacak ve yaklaşık 60-70 bin ton da ihraç edilebilir limon var. Ağustosta Mayer çeşidi limonun hasadı başlayacak.

Fiyat düştü, üretici zorda

İhracat yasağı üreticinin elindeki limonun fiyatını düşürdü. Mersin'de 35 yıldır limon yetiştiriciliği yapan okurumuz Şemsettin Usta gönderdiği mesajda özetle şunları söylüyor: «Ben 56 yaşında, ömrünü limon yetiştiriciliğine vermiş biriyim. Bildiğiniz üzere ihracat yasağı kondu limona. Limon fiyatı 6 liranın üzerine hiç çıkmadı Mersin'de. Fiyat 20 lira oldu diye basında öğrendik. Sizlerin bu yasağı savunması ve devamını istemesi bizleri çok çok üzmüştür. Bu yıl 1 kilo limonun kesimi, depolanması nakliye ve hamaliye giderleri, firesi ile yaklaşık kilo başına 3 lira. Şu an itibarı ile Ürgüp ve Mersin soğuk hava depolarında kilosunu 3.5- 4 lira arası. Böyle 1 ay daha giderse hepten zarardayız. Arabamızı mı, evimizi mi satacağımızı şaşırdık. Bankalara borçluyuz.»

Bizi de eleştiren Şemsettin Usta, önlem alınmazsa ve üreticinin zararı karşılanamazsa gelecek sezon kimsenin limonu depolayacak hali kalmayacağını ve bu sene üreticinin ödediği bedeli gelecek yıl tüketicinin ödeyeceğini belirtiyor.

Okurumuz haklı. İhracat yasağından en çok zararı üretici görüyor. Kilosunu 3 liraya mal ettiği limonu 3.5-4 liradan bile satamaz duruma geldi. Tüketici aynı limonu ortalama 11-12 liradan alıyor.

Tüketiciyi korumak ve ihraç ettikten sonra daha pahalıya ithal edilmemesi için ihracat yasağının doğru karar olabileceğini daha önce yazmış ve söylemiştik. Ancak öyle görünüyor ki, Tarım Bakanlığı yanlış hesap yapmış. Depolarda iç tüketimden daha fazla limon var. Doğru verilerle ihtiyaç fazlası ihraç edilmeli. Bu yapılmayacaksa üreticinin zararı mutlaka karşılanmalı.

Üretim artırılmalı

Dünyada limona olan talep dikkate alındığında üretimi artıracak çalışmalar yapılmalı. İzmir Ticaret Odası Gıda İmalat Meslek Komitesi Başkanı Cemil Gökçen'in önerdiği gibi üretim bölgelerinde limon püresi, limon konsantresi üretecek tesisler kurulabilir. Iskarta olarak nitelendirilen veya ikinci el ürünler bu tesislerde katma değerli ürüne dönüştürülebilir. . Katma değeri daha yüksek ürünlere yönelmek gerekiyor. Özetle yapılması gereken doğru verilerle, üreticiyi, tüketiciyi ve ihracatçıyı koruyacak önlemlerin alınmasıdır. Türkiye'ye yetmeyecek diye alınan ihracat yasağının faturası

iftiye kesilmemeli. İhracat yasağından doğan zararlar mutlaka karşılanmalı. Yoksa gelecek yıl kimse limon stoklamaz.

İhracat pazarları kaybediliyor

Limonla ilgili daha önce de yazdığımız gibi Türkiye, özellikle de Mersin ve Adana üretimde çok büyük başarılarla imza attı. Türkiye, yıllık ortalama 1 milyon tonun üzerinde limon üretiyor. Bu üretimin de yarısından fazlasını ihraç ediyor. Ancak, uygulanan yasak ihracatçıları da olumsuz etkiliyor. İhracat pazarları kaybediliyor. Özellikle, Rusya pazarı kaybedilirse geri dönüşü çok zor olacaktır.

Akdeniz Yaş Meyve ve Sebze İhracatçıları Birliğı verilerine bakıldığında fiili olarak ihracat yasağı başlamadan önce ihracatın geçen yıla göre azaldığı görülüyor. Türkiye'nin limon ihracatı 2019 yılı Ocak- Mart döneminde 186 bin 977 ton olurken 2020'nin aynı döneminde yüzde 23 azalarak 143 bin 591 tona geriledi.

Miktar olarak ihracat gerilemesine rağmen değer olarak yüzde 5 daha fazla döviz elde edildi. 2019'da ilk 3 aylık dönemde 88 milyon 847 bin dolar olan limon ihracatı 2020 yılının ilk 3 ayında yaklaşık 44 bin ton daha az ihracat yapılmasına rağmen 89 milyon 114 bin dolar oldu. Sezon itibariyle bakıldığında ise hem miktar hem de değer olarak düşüş yaşandığı görülüyor. İhracat sezonunun başladığı 2 Eylül 2018'den 31 Mart 2019'a kadar Türkiye'nin toplam limon ihracatı 519 bin 542 ton olarak gerçekleşti. 2 Eylül 2019 - 31 Mart 2020 döneminde ise ihracat geçen sezona göre yüzde 28 azalarak 372 bin 888 tona geriledi. Değer olarak geçen sezon 245 milyon 362 bin dolar olan döviz girdisi bu sezon 220 milyon 930 bin dolara geriledi.

Türkiye'nin en çok limon ihraç ettiği ülkelere bakıldığında ilk 3 ayda Rusya'ya ihracat yüzde 10, Irak'a yüzde 31, Romanya'ya yüzde 26 ve Suudi Arabistan'a ise yüzde 40 daha az ihracat yapıldı. İlk 5 ülke arasında sadece Ukrayna'ya ihracatta yüzde 10'luk artış var.

Alaattin AKTAŞ

13 Mayıs 2020

Görmek isteyenler için yorumu tablolarında gizli olan yazı!

Ne yazısı mı, diyorsunuz; haklısınız, ortada yazı da yok, yorum da, ama bunlar görünürde yok.

Yazıyı ve yorumu tabloya gizlemeye çalıştık... Çalıştık, çünkü sayılar bazı gerçeklerin gizlenmesine elvermeyecek kadar tuhaf.

Dolayısıyla tabloyu biraz dikkatlice inceleyen herkes gerçekleri görür, gereken yorumu yapar.

Sarı kutulara dikkat! (Şubat ayları itibarıyla-bin kişi)

	15 yaş üstü kurumsal olmayan nüfus				
		İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne dahil olmayan
Düzy					
2015	57.545	28.803	25.576	3.226	28.742
2016	58.433	29.680	26.456	3.224	28.753
2017	59.567	30.855	26.956	3.900	28.712
2018	60.415	31.520	28.166	3.354	28.895
2019	61.101	32.084	27.355	4.730	29.017
2020	62.119	30.982	26.753	4.228	31.137
Önceki yıla göre fark					
2015	897	979	577	401	-82
2016	888	877	880	-2	11
2017	1.134	1.175	500	676	-41
2018	848	665	1.210	-546	183
2019	686	564	-811	1.376	122
2020	1.018	-1.102	-602	-502	2.120
Şubat itibarıyla ocak ayına göre fark					
2015	70	90	122	-33	-19
2016	67	115	181	-66	-49
2017	74	197	284	-85	-123
2018	55	82	137	-55	-27
2019	84	259	198	62	-175
2020	104	-647	-513	-134	751
2020 verilerinde korona etkisi hemen hemen hiç yok.					

İşgücüne dahil olmama nedeni (Şubat ayları itibarıyla-bin kişi)

	Düzy	Önceki yıla göre fark					
	2020	2020	2019	2018	2017	2016	2015
TOPLAM	31.137	2.120	122	183	-41	11	-82
İş aramayıp çalışmaya hazır	3.207	832	53	-167	-130	66	-48
İş bulma umudu olmayan	1.107	486	-47	-47	37	44	-106
Diğer	2.100	346	100	-120	-167	22	58
Mevsimlik çalışan	141	-1	-44	66	7	-13	1
Ev işleriyle meşgul	11.222	95	-71	119	-114	-499	-217
Eğitim/öğretim	4.706	115	-269	149	-176	33	90
Emekli	5.056	222	436	136	252	-124	295
Çalışamaz halde	4.332	338	-13	-69	0	377	-104
Diğer	2.473	520	31	-53	121	171	-98

	Düzy	Önceki aya göre fark					
	2020	2020	2019	2018	2017	2016	2015
TOPLAM	31.137	751	-175	-27	-123	-49	-19
İş aramayıp çalışmaya hazır	3.207	421	64	-30	-19	-35	18
İş bulma umudu olmayan	1.107	161	3	-8	-3	-45	4
Diğer	2.100	260	61	-22	-16	10	14
Mevsimlik çalışan	141	12	-21	7	-19	-21	-24
Ev işleriyle meşgul	11.222	-216	-185	-74	-41	-110	-89
Eğitim/öğretim	4.706	62	-19	50	24	85	149
Emekli	5.056	-19	-48	-22	-13	14	47
Çalışamaz halde	4.332	194	12	44	-5	32	-177
Diğer	2.473	296	21	-4	-50	-14	56

Osman ULAGAY

13 Mayıs 2020

Swap bayramı ne zaman?

Dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen haberler 'korona'dan kurtulma bayramı için tarih vermenin çok riskli olduğunu gösteriyor. Koronavirüsle savaşta en başarılı görünen ülkeler arasında yer alan Güney Kore ve Almanya'da bile önlemleri biraz gevşetince vaka sayısının hemen tırmandığını görüldü.

Türkiye'de de farklı görüşler var bu konuda ama ben kendimi güvencede hissediyorum, evimin çok yakınındaki camiden her ezan vaktinde yayınlanan ve tehlikenin geçmediğini bildiren uyarı mesajı beni rahatlatıyor. Ayrıca giderek yoğunlaşan eve kapanma takviminin de beni rahatlattığını söyleyebilirim. Yeni takvimi Sayın Cumhurbaşkanı bizzat açıkladı, 16,17,18,19 Mayıs günleri kapanma var. Hemen ardından 23 Mayıs arife günü,24, 25,26 Mayıs Ramazan ya da Şeker Bayramı.

Ben bu yazıda henüz ilan edilmeyen ama önümüzdeki günlerde gündeme gelebilecek olan bir başka bayramdan söz etmek istiyorum. Öncelikle ekonomiyle ve doların kaç TL olacağıyla yakından ilgilenenler için önemi var bu bayramın. Bu bayram Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Berak Albayrak'ın geçen gün uluslararası yatırımcılarla yaptığı toplantıda sözünü ettiği "swap görüşmeleri" olumlu sonuç verirse ilan edilecek.

Bu "swap bayramı" şimdilik resmi bayram olarak kabul edilmeyecek ve bir kez daha evlere kapanmamızı gerektirmeyecek ama eminim hayli yankı yapacak. İktidara yaranmak için fırsat kollayan herkesin bayram ilan etmesine yol açacak olan bir swap anlaşmasıyla Türkiye'nin sağlayabileceği dolar kaynağının miktarı ve koşulları, yaşanacak sevincin ve yapılacak kutlamanın boyutlarını belirleyecek.

Swap olanağı ve Türkiye

Bu konularla ilgilenenlerin çok iyi bildiği gibi "swap" anlaşmaları, uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmek için ABD dolarına ihtiyaç duyan ülkelere kendi paralarına karşılık kısa vadeli dolar kaynağı sağlamak için ABD Merkez Bankası'nın

(Fed) sağladığı bir olanak. Fed ile bu tür bir anlaşma yapabilmek için belli niteliklere sahip olmak gerekiyor.

Korona krizi nedeniyle çok büyük boyutlarda sermaye çıkışı yaşayan Yükselen Pazar (YP) ülkelerinden bazıları bu çerçevede Fed ile anlaşarak bu kaynağı kullanmaya başladı. Ancak korona krizi nedeniyle acil dolar desteğine ihtiyaç duyan YP ülkelerinin sayısının artması ve bunların çoğunun Fed ile anlaşma yapacak niteliklere sahip olmaması, Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) da devreye girerek bu ülkelere kısa vadeli dolar kaynağı sağlayacak bir kredi penceresi açmasına yol açtı. Çok sayıda ülke de bu kaynaktan yararlandı.

Türkiye'nin bu konuda daha önce neler yaptığı ve nasıl sonuç aldığı konusunda yeterli bilgi sahibi değilim ama Sayın Albayrak'ın şimdi gelinen noktada "swap görüşmeleri yapıldığını" ifade etmesi nihayet bu yola girildiğini düşündürüyor. Bu açıklama, Doların geçen hafta, Türkiye'nin bütün çabalarına karşın 7.30 dolara doğru tırmanması karşısında paniğe kapılan piyasalarda olumlu bir beklenti yarattı. Böyle bir anlaşmanın yapılması halinde doların kaç TL olacağı tartışılmaya başlandı.

Türkiye'nin kredibilite problemi

Bunları konuşurken gerçekçi olacaksak her şeyden önce Türkiye'nin ekonomi yönetiminin uluslararası finans piyasalarında çok ciddi bir kredibilite ya da inandırıcılık sorunu ile karşı karşıya bulunduğunu kabul etmemiz gerekiyor.

Bu sorunun varlığını rakamlara bakarak anlayabiliriz. Tabloda da görüleceği gibi bu yılın ilk dört ayında Türkiye'nin hisse senedi borsasından ve devlet iç borçlanma senetlerinden toplam yabancı sermaye çıkışı 8.4 milyar doları aşmış bulunuyor. Bu rakam 2005'den bu yana aynı dönemde yaşanan sermaye çıkışlarının 7 katına varan bir sermaye kaçıışı yaşandığını gösteriyor.

Türkiye'nin döviz rezervlerinin tehlikeli bir sınıra geldiği de bir sır değil. Öte yandan yaşanmakta olan derin küresel kriz nedeniyle ihracat ve turizm gelirlerimizde ciddi düşüşler yaşanmakta. Şirketlerimizin ve bankalarımızın ucuz borçlanma döneminden kalan döviz borçları da hatırı sayılır miktarlarda.

Bugün böyle bir tablonun ortaya çıkması ve Türkiye'nin korona krizine bu tabloyla yakalanması, 2017'den beri izlenen ve T.C. Merkez Bankası'nın bağımsızlığına gölge düşüren kerameti kendinden menkul ekonomi yönetimi anlayışının kaçınılmaz sonucudur. Bu anlayış değişmedikçe olası bir swap anlaşmasıyla günün kurtarılmasını kutlamaya değer bir başarı saymak da kolay olmayacaktır.

Yabancı çıkışı dört ayda 8 milyar doları aştı (Milyon dolar)

	Ocak-Nisan toplamı			Yıllık		
	H.senedi	DİBS	Toplam	H.senedi	DİBS	Toplam
2005	2.346	2.156	4.502	5.830	6.034	11.864
2006	838	856	1.694	1.852	5.541	7.393
2007	47	4.259	4.306	5.455	-3.121	2.334
2008	-786	-1.065	-1.851	618	-4.774	-4.156
2009	391	-3.008	-2.617	2.974	-2.771	203
2010	781	4.432	5.213	3.771	10.259	14.030
2011	-458	10.532	10.074	-950	14.809	13.859
2012	748	681	1.429	6.374	16.442	22.816
2013	568	8.702	9.270	747	3.763	4.510
2014	1.139	-2.922	-1.783	2.578	392	2.970
2015	-146	-1.342	-1.488	-1.725	-7.070	-8.796
2016	1.667	2.122	3.789	809	646	1.455
2017	1.238	1.738	2.976	3.324	7.383	10.707
2018	-812	1.333	521	-904	-906	-1.809
2019	857	-2.064	-1.207	421	-3.121	-2.700
2020	-2.950	-5.460	-8.410			

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Bakana 'Projeyi siz mi durdurdunuz' diye sordum

13 Mayıs 2020

İlgili incelemelerinden sonra aradım. Lafı dolandırmadan "İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde genel sekreter yardımcısıyken bu projeyi siz mi durdurdunuz?" diye sordum. Bakan ne cevap verdi aktaracağım ama izninizle birkaç kelimeyle gözlemlerimi paylaşmak istiyorum. Çünkü Adil Karaismailoğlu yeni bir bakan. Bende işine odaklı, samimi bir insan izlenimi bıraktı.

Adil Karaismailoğlu bakanlıkta yeni ama İstanbul'un sorunları konusunda tecrübeli. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın belediye başkanlığı döneminde mühendis olarak başladığı belediyede her kademedede görev yapmış. İmamoğlu seçildikten sonra genel sekreter yardımcılığı görevinden ayrılmış. Sohbet ederken, "İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi bizim için bir vizyon oldu. Dünyayı bize orası gösterdi" dedi. Ardından da ekledi: "Orada yanlış olan işler bizi üzüyor. İnanın içimizde bir yara. 25 yılda çok büyük emek verildi."

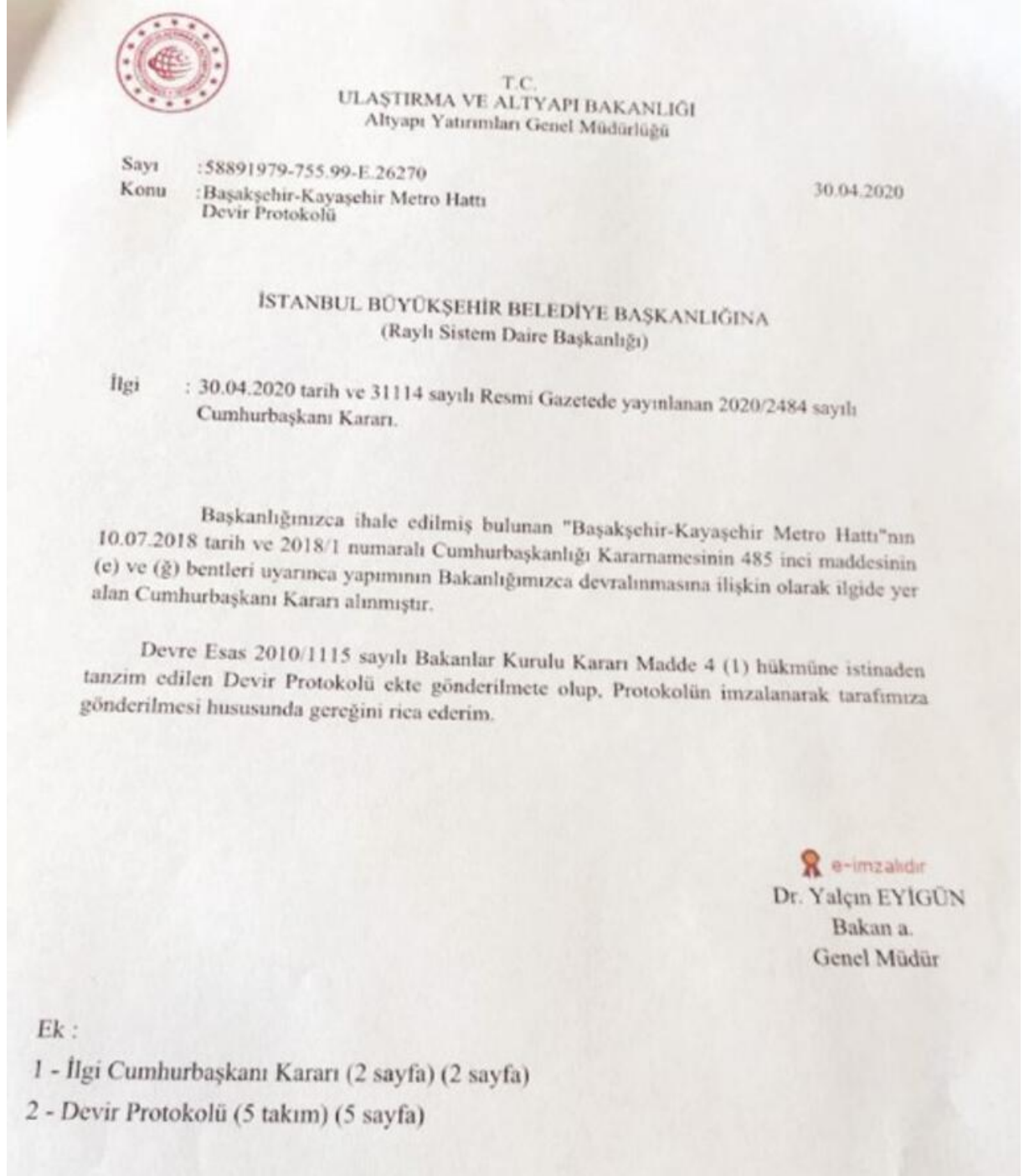
METRO HATTINI DA BAKANLIK YAPACAK

Gündem Başakşehir Şehir Hastanesi'nin yolları olduğu için ilk olarak, "Yolların yapımı açılışa yetiyecek mi?" diye sordum. "Yerinde yaptığım keşifle bir kez daha ortaya çıktı. Hastanenin ihtiyacı olan yolların hepsi açılacak" dedi. Bu arada Ulaştırma Bakanı'yla konuşurken, İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nde alınan bir karardan haberim oldu. Başakşehir-Kayaşehir metro hattının yapımının Ulaştırma Bakanlığı'na devredilmesi için İstanbul Büyükşehir belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'na yetki verilmiş. Cumhurbaşkanlığı kararı üzerine Ulaştırma Bakanlığı talep etmiş, devir işlemleri için İmamoğlu'na yetki verilmiş. Bakan heyecanlıydı. "Başakşehir-Kayaşehir Metro Hattı'nı da biz yapacağız" dedi. Hastaneye ulaşım açısından metro önemli.

BAKAN NEYE İTİRAZ ETTİ?

Merak ettiğim bir noktayı sordum. Hastanenin yollarını yapmak İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin mali imkanlarının üstünde bir şey midir? Ulaştırma Bakanı itiraz etti. "Olur mu canım. Koskoca İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin ödeyemeyeceği para olur mu? Devasa bir bütçe, devasa bir kurum. Bakanlıklardan bile daha büyük bütçesi olan bir kurum. Oraları hep biz projelendirmiştik. Onların bir kısmı zamanında yapıldı. Bunlar gelince durdurdular" dedi.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun dikkate alınması gereken bir açıklaması oldu. "İnşaatı yapmakta olan müteahhit, Dolmabahçe-Ortaköy karayolu tüneli inşaatına yönlendirilmiş ve söz konusu tünel inşaatına başlanmıştı" demişti. Ulaştırma Bakanı'na İmamoğlu'nun sözlerini hatırlattım. "Yok öyle bir şey. Büyükşehir belediyesi orayı da yapar, orayı da yapar. Bunlar ikisini de durdurdu" diye karşılık verdi.

İDEOLOJİK BİR TERCİH Mİ?

Elbette ki bu soruyu İmamoğlu'na sormak lazım ama Ulaştırma Bakanı'na da sorma gereği duydum: "Neden durdurdular?" Adil Karaismailoğlu, tek cümleyle

yanıt verdi. “İdeolojik bir tercih” dedi. “İşleri başka, hesapları başka bunların. Başka taraflara para aktarıyorlar. Büyük projelere para harcamayıp yardım kolileriyle, sonra gizli saklı işleriyle süreci yönetmeye çalışıyorlar” diye konuştu.

PROJEYİ KİM DURDURDU?

Şimdi geldik o mühim soruya. Bir iddia var, Karaismailoğlu’nun İstanbul belediyesinde genel sekreter yardımcısı olduğu dönemde bu projeyi durdurduğu yönünde. Bakanı bulurum da sormam mı? Sordum. Biraz sert çıktı. “Yalan söylüyorlar” dedi. Önce süreci anlattı. “Oranın yapım işleri bana bağlı değildi. Proje işleri bağlıydı. Bana planlama işi bağlıydı. Fen işleri başka bir arkadaşına bağlıydı. Hem oradan bir yalanları var. Hem öyle bir şey yok. Bizim bir haritamız var. Projeleri, seçim öncesi yapılanlar ve şu anda yapılanlar diye ayırdık. Orada görünüyor. Ayrıca müteahhidin yaptığı hakedişler var. 2019 Haziran seçimleri öncesine kadar. Ondan sonra durdurdu. Yoksa hastanenin yolları şimdiye kadar açılırdı. Hastanenin yollarını niye durduralım? Orada onlarca yollar yaptık.” Ama “Ulaştırma Bakanı olarak siz yapıyorsunuz” diye araya girdim. “Şimdi bakan olarak yapmak bize nasip oldu. Baktık bu işler olmuyor, hastane açılıyor ama yolu yok. Cumhurbaşkanımızın talimatıyla hemen karayolları ağına aldık, hızlıca ihale ettik. Hemen çalışmalara başladık. İnşallah yetiştireceğiz” dedi.

Açılışa şunun şurasında 8 gün kaldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Japonya Başbakanı Abe 21 Mayıs’ta videokonferans yöntemiyle birlikte açacaklar. Dünya küresel salgınla uğraşırken hastane açan Türkiye...

İYİ PARTİ-HDP KAVGASI NEREYE GİDER?

İYİ Parti ile HDP arasındaki son tartışma, Meral Akşener’in “Biz HDP’yi PKK’nın yanı başında, onun uzantısı olarak konumlandırıyoruz” sözleri üzerine başladı. Bunun üzerine HDP Onursal Başkanı Ertuğrul Kürkçü, “Ben sizi Gladio terör örgütünün anası olarak konumlandırıyorum” diye karşılık verdi. İYİ Parti’den bir ses çıkmadı.

Bu kez HDP’li Sırrı Süreyya Önder, “Bize aracı gönderen bir siyasi parti bugün bize koordinat biçemez. İYİ Parti’yi kast ediyorum” diye çıkış yaptı. Buna İYİ Parti sözcüsü Yavuz Ağırailoğlu, “Bizim içimizde çocuklarımızın katiline katil diyemeyen şebekeyle görüşebilecek bir tane alçak yoktur. Varsa bir alçak açıklasın. Biz de gereğini yapalım” diye karşılık verdi.

Peki bu suçlamaların bir siyasi sonucu olacak mı ? Yoksa İYİ Parti ile HDP, ekranlarda hakaret edip seçimlerde işbirliğine devam edecekler mi?

İstikrarın temel şartı: Demokrasi

Esfender KORKMAZ

13 Mayıs 2020

Birleşmiş Milletler Demokrasi Fonu (UNDEF), sivil toplum örgütleri demokrasi projelerini finanse ediyor. Bu projeler;

- Cinsiyet eşitliği
- Hukukun üstünlüğü ve insan hakları
- Gençlerin katılımı
- Sivil toplumun hükümet ile etkileşiminin güçlendirilmesi
- Medya ve bilgi edinme özgürlüğü
- Seçim süreçleri, gibi konuları kapsıyor. Ancak bu projeler içinde Dünya'da " Dikta ile mücadele ve demokrasinin korunması projesi" yer almıyor.

BM yine de bu alanda neden proje finanse ediyor? Çünkü, Dünya'da despot yönetimler, ideolojileri bileyerek dış düşman yaratarak, iç çatışma çıkararak, korku ortamı yaratarak halkı sindirir ve iktidarlarına devam ederler. Bu yaptıkları yetmez, birde başka ülkelerdeki teröre destek verir veya yaratırlar. Suriye zamanında PKK'yı fiilen destekledi. İran, Ortadoğu'da Hizbullah ile, devrim muhafızları ile dini motiflerle cihad için mi duruyor sanıyorsunuz? Yalnızca Mollaların gücü ve iktidarı için duruyorlar. Despot yönetimlerin bu yaptıkları elbette bütün insanlığa zarar verdi veriyor.

Eğer Birleşmiş Milletler etkili olsaydı, bilgi çağında diktatörler olmazdı. Birleşmiş Milletler Demokrasiyi gerçeğe uygun tarif etmeli ve dünya diktatörleri tasfiye etmelidir. Yoksullukla mücadele gibi, diktatörlükle de mücadele kararları almalıdır. Bu dediğim asırlık hedef olsa da hiç olmazsa gelecek nesiller rahat eder.

BM, Güvenlik Konseyini değiştirmelidir. Kararlar genel kurulda alınmalıdır. Zira demokrasi; Çin ve Rusya gibi demokratik olmayan ülkelerin iki dudağı arasında olmamalıdır. Kaldı ki serbest seçim olma- dığı için diktatörler ilgili ülkelerdeki halkı temsil etmiyorlar.

Demokrasinin olmadığı yerde, hatta kusurlu demokrasilerde bile siyasi istikrar yoktur. Aslına bakarsanız siyasette yoktur. Bizde yasalar imkan verdiği halde hiçbir parti halka ön seçim için gitmiyor. Parti ve lider sultası varsa varsa siyaset yok demektir.

Ekonomiye gelince... Fiilen insan hakları ve siyasi özgürlüklerin olmadığı ülkeler aynı zamanda gelişmemiş ülkelerdir. Fredoom House, 2020 raporlarına bakarsak en düşük fert başına gelir seviyesi bin doların altına kalan 34 ülkenin yalnızca biri özgür ülkedir

Dikta yönetimlerin hiç birinde hukukun üstünlüğü sağlanmamıştır. Çünkü hukukun konuştuğu yerde diktatörler konuşamaz. Demokrasi ve hukuk aksıyorsa, güven ortamı ve yatırım ortamı oluşmaz. Dahası, çağımızda kalkınma kriterleri değişmiş ve içine demokrasiyi, insan haklarını, siyasi özgürlükleri de eklemiştir.

Demokrasi temeline dayanmayan büyüme hem sürdürülemez hem de toplumsal refahı sağlayamaz. Zira toplumsal refah kalkınma ile sağlanır. Demokrasinin olmadığı dikta rejimlerinde kısa veya orta dönemde büyüme olabilir. Ne var ki, aynı zamanda kaynakların dikta elinde veya bir azınlık gurupta toplanması, gelir dağılımını bozar. Devletin sağlık, eğitim ve istihdam yaratmak için ayırması gereken kaynakları, otokrasiyi sürdürmek için destek olanlara dağıtması, gelir dağılımı yanında refah göstergelerini de düşürür. Orta ve uzun vadede kaynak kullanımında etkinlik azalır. Kaynak kullanımında etkinliğin düşmesi büyümeyi de düşürür.

Türkiye, siyasi ve ekonomik istikrar açısından zor geçittedir. Siyaset konuşanlar, siyasi istikrar için çözüm konuşmuyor. Darbeden tutun asıp-kesmeyi konuşuyorlar. Ekonomi uzmanı diye medyada konuşanların tamamı ekonomideki çıkmazdan bahsediyor. Nedenleri sıralıyor. Birileri de striptiz ekonomisi diyor. Yani, ekonomi magazinleşti ve halktan rağbet görüyor. Birileri çözüm konuşunca rağbet görmüyor. Hani Millet kaderine razı gibi.

13 Mayıs 2020, Çarşamba **BAŞYAZI MEHMET BARLAS**

Virüse söz geçiremeyenler bize sokağa çıkmayı yasaklıyor

Benim de yaşadığım kent olan İstanbul'da sokağa çıkma yasağının 16-19 Mayıs'ta dört gün olacağını duyunca, açıkçası canım sıkıldı. Demek virüslere söz geçiremeyenler, bizleri yasaklı ilan ediyorlar diye düşünmedim de değil... Sonunda sadece Kemal Kılıçdaroğlu'nun evinin bulunduğu sokaktakilere sokağa çıkma yasağı gelirse, ne yaparlar acaba? Ama bu sokağa çıkma yasağı her uzatıldıkça aklıma yıllar önce bu köşede yazdığım Temel fıkrası geliyor. Unutanlara hatırlatayım:

Temel ve incir

Konuk olduğu evde Temel'e ilk kez gördüğü taze incir ikram edilir. Temel bu meyveyi çok sever ama mahcup tabiatlı olduğu için **"Bunun adı ne"** diye sormaya utanır. Ertesi yıl yine aynı eve konuk gider. Aklında hep, geçen yıl yediği, çok beğendiği ama adını bilmediği meyve vardır. Ev sahibine utana utana ricada bulunur.

- Geçen yıl bana bir şey ikram etmiştiniz. Dışı mor kahverengi arası bir renkteydi. Kabuğunu soyduğunuzda beyaz yumuşak bir yapısı vardı... Ondan yine ikram edebilir misiniz bana?

Patlıcanı ısırınca...

Ev sahibi Temel'in tarifinden inciri çıkartamaz. **"Herhalde biz buna patlıcan ikram etmiştik"** deyip, bir tane patlıcan koyar Temel'in önüne. Temel patlıcanı ısırır, yüzünü buruşturur ve ev sahibine çıkışır:

- Siz bunu hem uzatmışsınız hem de tadını kaçırmışsınız!

Kuzu kuzu...

Açıkçası koronavirüs yasakları da hem uzadı hem de tatları kaçtı ama

söylenmenin galiba pek faydası yok. Zaten yasakları dinleyen bizler kuzu kuzu oturuyoruz evimizde. Dinlemeyenlerin görüntülerini de televizyon haberlerinde izliyoruz.

Sonunda hepimiz Temel gibi olacağız. Muz kabuğuna basıp düşen Temel ertesi gün bir başka muz kabuğu görünce **"Yine beni düşürecekisin değil mi"** diye bağırması ya kabuğa... Biz de gelecek yüzyıla kadar yaşarsak ve yine bir virüs salgınına ilişkin haber duyarsak, herhalde **"Yine bizi eve kapatacaksın değil mi"** diye bağıracağız bu virüse...